

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Quæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

18 An ignorantia, excuset à culpa, & à pœna.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

Q V A E S T I O XVIII.

An ignorantia excuset à culpà, & à pœnà.

C A S V S.

EPISCOPVS Smirnenfis, iustis de causis, blasphemiam sub excommunicatione prohibuerat. Cum autem post annum, Ciuis quidam Cartaginensis, illuc appulisset; & posito ibi domicilio, Ciuem Smirnensem in matrimonium duxisset, die quadam, (quia blasphemandi habitum iam contraxerat) inter ludendum; Episcopi statutum inuincibiliter ignorans; sæpius blasphemauit. Quæritur; Vtrum in excommunicationem inciderit.

SUMMARIVM.

- 2 Ignorantia notitia, cur necessaria.
- 8 Ignorantia quid,
- 9 Quotuplex sit, in ordine ad varios terminos considerata.
- 10 Ignorantia concomitans, quam dispositionem includat ad actum ignoratum.
- 11 Ignorantia inuincibilis, etiam concomitans, excusat à culpà.
- 14 In quo sensu, non excuset.
- 15 Excusat etiam à Pœnà.
- 18 Reddit actum non voluntarium.
- 20 Quando censetur reddere voluntarium.
- 22 Cur, in Foro externo, Ignorantia facti, sed non iuris, excuset.
- 23 Ignorantia inuincibilis excusat etiam à suspensione.
- 24 Et ab Irregularitate.
- 25 Et à Reseruatione.
- 26 Impedit actus nullitatem, quando hac, est pœna.
- 27 Excusat etiam ab alijs pœnis.
- 29 Non solum Ignorantia iuris, sed etiam facti, excusat.
- 30 Nec solum Antecedens, sed etiam Concomitans.

- 31 Imo etiam venialiter vincibilis.
- 32 Vincibilis tamen mortaliter, non excusat.

RATIONES DVBITANDI.

CVm, Conscientia dubia, essentialiter² supponat ignorantiam rei, de qua dubitatur; & ignorantia opponatur libertati, quæ ad honestatem operationis necessàriò requiritur: Vt legis internæ limites cognoscamus, ac veluti proprium Territorium, sciamusque, quousque in nostris operationibus dirigendis, conscientia regula se extendat; etiam ignorantia notitia necessaria est; cum hæc, aliquando, excuset & à culpà, & à pœnà, & actuum valorem impediatur.

Videtur ergo Ciuis Cartaginensis, in ex-³ communicationem incidisse. Ita Couar. c. Alma Mater 1. par. §. 10. n. 9. Aluarez. 1. 2. disp. 158. num. 5. Comitulus lib. 5. Resp. mor. quest. 3. Grass. 1. par. decis. lib. 4. c. 9. n. 42. Rodrig. tom. 1. cap. 80. n. 11. concl. 11.

Primò, quia Ciuis ignorantia, ex cir-⁴ cumstantiis, videtur fuisse non anteceden-

dens, sed concomitans; Cum enim blasphemandi habitum haberet, videbatur ad blasphemandum paratus, etiam si Episcopi legem cognouisset. Hæc autem ignorantia, cum actum non reddat inuoluntarium, nec excusare videtur à culpâ, & consequenter nec à pœnâ.

5 Secundo; Quia, rei illicitæ vacans, consensum præstare censetur etiam ijs, quæ præter eius intentionem sequuntur, *ex c. fin. de homic. in 6.* Vbi, iubens, aliquem verberari, cauens, ne occidatur, irregularis asseritur, si Mandatarius, fines mandati excedens, illum occidat. Sed Ciuis, quamuis Episcopi statutum ignorans, actionem illicitam posuit, nempe blasphemiam. Ergo censetur etiam, in eius specialem malitiam, contra Episcopi statutum, consensisse; Ideoque statuti quamuis à se ignorati, pœnas incurrit.

6 Tertio; Quia, *in c. cum illorum: de sent. excom.* statuitur, dispensari posse, in irregularitate, cum quibusdam excommunicatis, qui iuris ignari, ad Ordines, se promoueri curarunt. Ergo ignorantia iuris humani, ab irregularitatis pœna non excusat; Ideoque, nec ab excommunicatione, Ciuem excusauit.

Quarto; Quia, *ex reg. Ignorantia. 13. de reg. iuris in 6.* Ignorantia facti, non verò iuris, excusat. Ciuis autem ignorantia, non fuit facti, sed iuris. Neque hoc, intelligi potest, de ignorantia vincibili; Nam hæc, etiam facti, non excusat.

NOTABILIA.

8 Aduertendum est primò; Nomine ignorantia, intelligi aliquando, carentiam scientiæ in subiecto, quod illam, nec habere debet, nec potest; in quo sensu, dici-

tur, esse in Infantibus, ac Amentibus. Aliquando, carentiam scientiæ in subiecto, quod illam, habere quidem potest, sed non debet; In quo sensu, Musicus ignorare dicitur Artem ædificatoriam, quia licet illam scire possit, non tamen debet. Aliquando, carentiam scientiæ in subiecto, quod illam habere potest, ac debet; in quo sensu, qui nescit ea, quæ ad eius officium, ac munus spectant, ea dicitur ignorare. Aliquando denique, errorem, scientiæ oppositum; vt, si quis, non solum nescitet, contractum usurarium esse illicitum, sed putaret, esse licitum. Primæ tres ignorantia, dicuntur negatiua; quia consistunt in mera negatione, siue priuatione scientiæ. Quarta verò, dicitur positiua; quia, præter scientiæ negationem, continet etiam actum positium erroris.

Aduertendum est secundo; Quamlibet ex his ignorantijs; considerari posse, vel in ordine ad rem ignoratam; vel in ordine ad Voluntatem; vel in ordine ad eius actum. Primò modo considerata; diuiditur in ignorantiam iuris, & facti. Ignorantia iuris; est ignorantia legis, siue præcepti, aut consuetudinis, aliquid præcipientis, vel prohibentis; Vt, cum quis ignorat præceptum, de bonis Naufragantium non surripendis. Ignorantia facti; est ignorantia ipsius rei prohibita, vel præcepta; Vt, cum quis carnes comedit, ignorans, esse diem Veneris. Secundo modo considerata; diuiditur in inuincibilem, ac vincibilem. Inuincibilis, est, quæ expelli à nobis, vel non potest; Vt, cum de iure, vel facto, nulla nobis occurrat cogitatio, aut principium dubitandi; tunc enim voluntas, cum sit potentia cæca, moueri non potest ad in-

qui-

quirendum. Vel non debet; Vt si, dum aliqua nobis occurrit cogitatio; ad eam ignorantiam tollendam, adhibita sit diligentia, quæ pro qualitate Rei, Præcepti, ac Personæ iudicari poterat moraliter sufficiens; Positâ enim hac diligentia, si adhuc non tollitur; iam eam tollere, nobis est moraliter impossibile. Vincibilis est; quæ tolli à nobis potest, & debet. Vt, cum de iure, vel factò occurrit nobis dubitatio, & inquirere possumus. Tertio modo considerata; diuiditur in antecedentem, concomitantem, & consequentem. Ignorantia antecedens, dicitur illa, quæ est causa actus, qui fit; ita vt, si illa non esset, actus, non fieret; Vt, cum quis, carnes comedit die Veneris, quia ignorat, esse diem Veneris, aliàs non comesturus, si sciret. Concomitans verò, est; quæ ita est coniuncta cum actu, vt, quamuis ipsa non esset, adhuc fieret actus; Vnde per accidens solum, est coniuncta cum actu; Vt, cum quis ita carnes comedit, ignorans esse diem Veneris, vt tamen eas adhuc, eodem modo comederet, si sciret. Consequens denique, est; quæ aliquo modo, vel directè, vel indirectè, nobis est voluntaria.

10 Aduertendum est tertio; Eum, qui, ex ignorantia concomitante, operatur, tripliciter posse esse dispositum ad actum ignoratum. Primò habitualiter tantum, siue in causâ, & radice; Vt, cum quis, ita carnes comedit die Veneris, vt, si sciret, esse diem Veneris, ex vi dispositionis, quam habet, eas adhuc vellet comedere, de factò tamen hanc voluntatem non habet. Atque hic, carnes sic comedendo, nullo modo peccat, quia dispositio, solum per modum habitus, non est culpa.

R. P. Beati Lib. I.

Secundò potest ad illum esse dispositus actualiter, siue per actum conditionatum; Vt, si; dum carnes, cum eâ ignorantia comedit, dicat; *Vellem eas comedere, etiam si esset dies Veneris; vel, Minam esset dies Veneris.* Et tunc, actus isti, sunt quidem peccatum mortale, sed tamen merè internum; in eam enim comestionem, nihil influunt; Cum hæc, ex illo affectu, oriri non possit, eo quod, dies Veneris omnino ignoretur. Tertio denique potest Operans, ad actum ignoratum, esse actu dispositus, per actum absolutum, quo dicat; *Volo carnes comedere, siue sit, siue non sit dies Veneris.* Et tunc, non solum actus internum, sed etiam externa comestio, est contra Ecclesiæ præceptum. Quamuis enim, Operans, inuincibiliter ignoret, esse diem Veneris; Actu tamen cogitat de carniû comestione die Veneris, eamque vult saltem indeterminatè. Hoc autem sufficit, vt comestio, etiam ex illo affectu intelligatur procedere: Sicut enim, dum quis Filium Inimici inuincibiliter ignoratum baptizat, cum intentione baptizandi Infantem præsentem, quicumque sit; Intentio illa, influit in baptismum, & ad eius valorem sufficit; Ita, dum quis, inuincibiliter ignorans, esse diem Veneris, vult absolute carnes comedere, siue sit, siue non sit dies Veneris; voluntas ista, influit in carniû comestionem, & sufficit, vt illa comestio, sit contra Ecclesiæ præceptum. His positis.

RESOLVTIO I.

AD Casum respondetur primò; Ciuem I X
Cartaginensem, per blasphemiam,
P. pec-

peccasse quidem, contra secundum Decalogi præceptum; sed non contra Episcopi statutum. Ita *Silvester v. ignorantia. num. 15. Sotus in 4. dist. 22. quest. 1. ar. 2. Nau. c. 27. sum. num. 16. & 274. Suar. tom. 5. in 3. par. disp. 4. Sec. 8. n. 20. Sanch. lib. 9. matr. disp. 32. num. 9. Et in sum. lib. 1. c. 12. num. 13. Valentia par. 3. disp. 7. quest. 17. pun. 7. Molina tom. 4. de iust. tract. 5. disp. 71. num. 9. Tolet. Sum. lib. 1. c. 8. Salas 1. 2. tract. 13. disp. 8. sect. 10. Azor. tom. 1. lib. 1. c. 15. quest. 3. Sayr. de Cens. lib. 5. c. 18. num. 24. Vgolin. de Cens. tab. 1. c. 9. §. 8. num. 10. Henriquez lib. 13. de excom. c. 23. num. 2. Grassius tom. 1. decis. lib. 4. c. 9. nu. 16. Vasq. 1. 2. disp. 125. c. 2. & 3. Bonacina de cens. d. 1. quest. 2. pun. 1. num. 7. Filliuc. tr. 11. c. 8. qu. 10. & alij communiter.*

12 Probatur primò; Quia, Cuius Cartaginensis, Episcopi statutum inuincibiliter ignorabat, saltem ignorantia concomitante; vt ex blasphemandi habitu, & ex circumstantijs, colligitur. Ergo contra Episcopi statutum peccare non potuit; Ad peccatum enim necessariò requiritur, vt aliquo modo sit voluntarium; Ignorantia verò concomitans inuincibilis, licet non reddat actum inuoluntarium, sicut reddit ignorantia antecedens, reddit tamen non voluntarium.

13 Secundò; Quia, impossibile est, peccare, quando Conscientia inuincibiliter dicat, actionem non esse illicitam; Conscientia enim, est proxima regula bonitatis, & malitiæ nostrorum actuum; Sed, postea ignorantia inuincibili concomitante prohibitionis Episcopi, Conscientia, Cui Cartaginensi inuincibiliter di-

cabat, blasphemiam habere solùm malitiam contra secundum Decalogi præceptum, non verò contra Episcopi statutum; De hoc enim, cum inuincibiliter ignoraretur, nihil dicere poterat. Ergo Cuius Cartaginensis, blasphemando, peccauit solùm contra secundum Decalogi præceptum, & non contra Episcopi statutum.

Neque obstat *D. Thomas 1. 2. quest. 76. 14 ar. 3.* vbi dicit; ignorantiam concomitantem, à peccato non excusare. Nam, vel *S. Doctor* loquitur ibi de ignorantia concomitante secundum se, & pro vt abstrahit à vincibili, & inuincibili; & sic, quemadmodum neque est voluntaria, neque inuoluntaria, ita neq; accusat, neq; excusat; vel, si loquitur de ignorantia concomitante inuincibili, adhuc de hac verificatur, quod operantē omnino à peccato non excuset circa obiectum ignoratum, cum sit talis naturæ, vt simul cum eâ, esse possit affectus peccaminosus circa obiectum ignoratum, vt dictum est supra; Qui affectus, cum ignorantia inuincibili antecedente, esse non potest. Ita *Vasquez & Sanchez locis citatis.*

RESOLVTIO II.

Respondetur secundò; Ciuem Cartaginensem, in excommunicationem non incidisse. Ita *Doctores omnes supra citati, & alij communiter.*

Probatur primò; Quia, pœna non incurritur absque culpa; & quantitas pœnæ proportionari debet quantitati culpæ; *ex c. felicit; de pœn. in 6. & c. 2. in fine, de his que fiunt à mai. par. Capit.* Sed Cuius Cartaginensis, Episcopi Smirnenfis legem inuincibiliter ignorans, blasphemando,

mando, offendit tantum, ius Diuinum, contra quod, se agere cognoscebat; non verò ius positium Episcopi; Cum illud inuincibiliter ignoraret. Ergo solius prioris iuris pœnas incurrit, non verò excommunicationem, quæ est pœna, per legem Episcopalem, imposita.

17 Secundò; Quia, in *c. Vi animarum; de Const. in 6.* expressè decernitur; sententijs, per statuta Ordinatorum prolatis, non ligari ignorantes, quamuis sententiæ sint latae pro facto, etiam iure naturæ damnato; quale est furtum; Vt ex ipso. tex. patet. Cum ergo Cuius Cartaginensis, Episcopi legem inuincibiliter ignorauerit, eius sententiâ ligari non potuit.

OBIECTIONVM SOLVTIO.

18 Neque obstant rationes, superius in contrarium adductæ. Nam ad primam Resp. Ignorantiam concomitantem, licet non reddat actionem inuoluntariam, illam tamen reddere non voluntariam; Cum enim omnino ignoretur, nullo modo, neque directè, neque indirectè, potest esse volita. Hoc autem sufficit, vt excuset à culpâ, cum hæc, necessariò debeat esse libera, ac voluntaria, vt sit imputabilis.

19 Ad secundam; Respondetur primo; cum *Suar. tom. 5. d. 45. sec. 6. num. 10.* hoc esse peculiare, in eo casu; quia in iure, est expressum. Ad alias tamen pœnas, imò neque ad alias irregularitates extendendum non esse, quia materia est odiosa.

20 Respondetur secundò; cum *Sanchez lib. 9. matr. d. 32. n. 10.* Danem operam rei illicitæ, censeri consensum præstare et-

iam ijs, quæ præter eius intentionem sequuntur, quando hæc præuideri ab illo debebant, ideoque fuerunt culpabiliter ignorata; Vt contingit in casu ipsius textus; Mandans enim, ea præuidere debebat, & cogitare, quod possent euenire. Respectu autem Cuius Cartaginensis, non dabatur hæc obligatio; alioquin non fuisset ignorantia concomitans, sed consequens, & aliquo modo voluntaria.

Ad tertiam Respondetur; Pontificem, 21 ibi loqui de ignorantia vincibili, ac culpabili; æquè enim loquitur de ignorantia iuris, ac facti. Certum est autem, ignorantiam facti, si sit omnino inuincibilis, excusare à culpâ.

Ad quartam Respondetur; Eam regulam, 22 non valere in Foro Conscientiæ; Vtraque enim ignorantia, cum est inuincibilis, excusatur à culpâ; & neutra, cum est vincibilis. Valet ergo solùm, pro Foro externo; quia in hoc, iuris ignorantia non præsumitur, sicut præsumitur ignorantia facti; Eo enim ipso, quod leges, solemniter sunt promulgatæ, earum dispositionem, scire, omnes tenentur; Ideoque, eam ignorare, est culpa lata. *L. lata culpa ff. de verb. signif.* Cum ergo, delictum non præsumatur; ex *L. merito. ff. pro Soc.* Hinc est, vt neque præsumatur ignorantia iuris. *L. Leges Sacratiss. & L. fin. Cod. de legibus.* Et consequenter; quod regulariter, in Foro externo, non excuset à culpâ.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò; Ignorantiam 23 inuincibilem concomitantem; & à fortiori, etiam antecedentem, excusare, non solum à pœna Excommunicationis, sed etiam à pœna Suspensionis, &

Interdicti, quamuis sit imposita pro facto, iure naturali damnato: Quia pœna, nunquam incurritur absque culpâ. Vbi autem datur ignorantia inuincibilis, siue antecedens, siue concomitans, impossibile est, dari culpam, cum impossibile sit dari voluntarium, quod, ad culpam, necessariò requiritur. *Nauar. c. 23. sum. num. 47.*

24 Secundò; Eandem ignorantiam, excusare etiam ab Irregularitate, quæ, in puram delicti pœnam, imponitur; Eadem enim militat ratio; quod scilicet, pœna, absque culpâ, non incuratur. Hinc fit, vt celebrans in statu excommunicationis, non fiat irregularis, si Ius, eam irregularitatem imponens, inuincibiliter ignoret. Quod autem dictum est de ignorantia inuincibili, intelligendum est etiam de inaduertentiã, ac obliuione inuincibili *Reginald. lib. 30. c. 2. num. 15.*

25 Tertio; Inuincibiliter ignorantem, Constitutionem aliquam nouam, in qua alicuius peccati reseruatur absolutio; Vt seruauit Sixtus V. malè promotorum ad ordines: eam reseruacionem non incurere; Quamuis enim, se peccare cognoscat, non tamen contra constitutionem, eam inuincibiliter ignoret. Ergo incurere non potest reseruacionem, quæ est pœna, per illam constitutionem imposita. *Sanchez lib. 9. matr. dis. 32. nu. 8.*

26 Quarto; Actus irritationem, quando est imposita in pœnam delicti, non incurri ab ijs, qui legem, eam imponentem, inuincibiliter ignorant. Tum quia, cum actus irritatio, sit pœna, est consequenter effectus culpæ, ac delicti, Sed, ob ignorantiam inuincibilem, cessat culpâ, ac delictum. Ergo cessare

debet etiam actus irritatio, quæ, pœna quædam est; vt supponitur. Tum quia, cessante, ob ignorantiam inuincibilem, culpâ, cessant aliæ pœnæ. Ergo cessare debet etiam, actus irritatio; cum non sit maior ratio istius, quam aliarum. Tum denique, quia, qui, ex obliuione inuincibili, officium omittit, facit fructus suos, non obstante lege pœnali, contra non recitantes, latâ, fructuum acquisitionem irritante; quia, ratione illius obliuionis, non peccat; Ergo, quoties dabitur ignorantia, vel obliuio inuincibilis, cessabit actus irritatio, quando hæc, in pœnam, est imposita. *Suar. lib. 5. de legibus c. 22. n. 3.*

Quintò; Coniugem, qui alterius Coniugis Consanguineam cognouit, vel Filium communem, in Baptismo tenuit, inuincibiliter ignorans, hæc, specialiter, per legem Ecclesiasticam, esse prohibita; non incurere priuationem petitionis debiti, quæ, per eam legem imponitur; Quia ignorantia inuincibilis iuris, sicut excusat à culpâ, ita excusat à pœna, eo iure, impositâ; quamuis factum, alias sit iure naturali, vel diuino, damnatum; vt probatum est supra. Sed priuatio debiti, est pœna, per legem Ecclesiasticam, imposita. Ergo non incurritur ab eo, qui legem illam inuincibiliter ignorat; Sicut enim non delinquit in legem, ita nec à lege puniri debet. *Nauar. cap. 16. sum. num. 34.*

Sexto; Eum, qui sibi certam pœnam, per Votum, imposuit, si delictum aliquod commiserit; V. G. dare decem aureos in eleemosynam, si fornicatus fuerit; Non teneri ad pœnam soluendam, si Voti inuincibiliter inmemor, delictum

il-

illud committat: Quia pœna, iure nouo imposita, etiam pro facto, alias, iure naturali, damnato, non incurritur ab eo, qui ius illud inuincibiliter ignorat. Sed Votum obligat, ad modum legis; Est enim quædam, veluti lex priuata, quam homo, circa materiam promissam, sibi spontè imponit. Ergo, quando inuincibiliter ignoratur, vel de eo datur obliuio inuincibilis, non incurritur pœna, ab eo statuta; Tunc enim non violatur. *Sancti lib. 4. sum. cap. 22. n. 18.*

29 Septimò; Etiam ignorantiam inuincibilem facti, excusare à pœnâ, illi facto, per legem, impositâ; Quia, hæc etiam excusat à culpâ; pœna autem non incurritur absque culpâ. Idemque valet etiam de ignorantia inuincibili qualitatis culpæ, vel facti. Si quis enim Clericum percutiat, inuincibiliter ignorans, esse Clericum, excommunicationem non incurrit, *ex c. si verò: il 2. de sent. excom.* Quia ignorantia illa status Clericalis, percussio- nem excusat à culpâ Sacrilegij. Ergo etiam à pœna excommunicationis, propter illam culpam, impositâ, *Sayrus de Cens. lib. 1. c. 18. n. 19.*

30 Octauò; Ignorantiam inuincibilem facti, excusare à pœna iuris, non solum, quando est antecedens, sed etiam quando est concomitans; Quamuis enim, cum ignorantia concomitante, stare possit, circa obiectum ignoratum, prauus affectus, non solum habitualis, sed etiam actualis; vt si quis Clericum percutiat, inuincibiliter ignorans, esse Clericum, ita tamen dispositus, vt illum percuteret, quamuis cognosceret esse Clericum; Ille tamen prauus affectus, non influit in actum externum, nec illum imperat; cum

hic, omnino ignoretur; ideoque, nec illi suam malitiam communicat; Dum enim quis, Clericum percutit, inuincibiliter putans, esse Laicum, illum percussurus, etiam si cognosceret esse Clericum; percussio illa, non imperatur à voluntate Clericum percutiendi, cum hic omnino ignoretur; sed à voluntate percutiendi eum, qui putatur Laicus; ideoque nec aliam malitiam habet, præter illam, quæ illi communicatur à voluntate percutiendi Laicum. Hæc autem, illi communicare non potest malitiam Sacrilegij ignorati. Quemadmodum ergo, percussio illa, caret malitiâ Sacrilegij, ita carere etiam debet, pœnâ impositâ Sacrilegio; pœnâ enim, absque culpâ, incurri non debet. Ita *Suares de cens. d. 4. sec. 8. nu. 8. Vasquez 1. 2. disp. 125. c. 2. Molina tom. 4. de iust. tract. 3. disp. 53. num. 2. Petrus Nauar. lib. 2. de rest. c. 1. dub. 7. Henriquez lib. 11. de Matrim. c. 10. num. 1. Aluarez 1. 2. disp. 158. num. 4. Sanchez lib. 9. de Matrim. disp. 32. n. 26. & alij plurimi apud istos.*

Nonò; Quæ dicta sunt de ignorantia inuincibili, valere etiam de venialiter tantum vincibili; Quia hæc, licet omnino non excuset à culpâ; excusat tamen à mortali. Pœna autem grauis, etiam ob culpæ leuitatem, non incurritur; cum debeat esse proportionata delicto; Vnde, qui etiam scienter, opus prohibitum, cum semiplenâ solum deliberatione, ac imperfectâ aduertentiâ, faceret, adhuc legis pœnam grauem non incurreret; quia hæc esset supra meritum delicti. *Sanchez lib. 4. c. 22. num. 20.*

Decimò; Quæ dicta sunt de ignorantia inuincibili; non valere de ignorantia mor-

mortaliter vincibili; hoc est; quæ vinci potest, ac debet. Hæc enim, cum, saltem indirectè sit voluntaria, actum prohibitum non excusat à culpâ; & regulariter neque à pœna, Dixi, regulariter; quia, cum ignorantia vincibilis, ex S. Thoma 1. 2. quæst. 76. a. 4. minuat voluntarium, & consequenter culpam, eamque reddat le-

uiorem, quam, si scienter admitteretur; plerumque, in iure, non eadem pœnâ puniatur, quâ culpa scienter admittitur; vt sic, inter delictum, & pœnam, debita seruetur proportio. Qualis autem culpa, sit, ignorantia vincibilis; melius, ex dicendis, constabit.

Q V A E S T I O XIX.

An Ignorantia Vincibilis sit peccatum speciale.

C A S V S.

TRES Confessarij, scire ea, quæ ad eorum munus spectabant, notabiliter neglexerant; Accidit autem, vt, dum Confessiones audirent; Primus, suum Pœnitentem absoluerit à Casu Bullæ Cœnæ. Secundus verò, quamuis dubitaret, suum ad restitutionem non obligauerit, cum teneretur. Tertius denique, suum rectè absoluerit. Quæritur; quot peccata singuli commiserint.

S V M M A R I V M.

2 Datur aliqua ignorantia culpabilis. 3 Cur videatur culpa diuersa, à præcepti transgressione, quam causat. 10 Ignorantia, ex se, non est peccatum. 11 Præceptum obligans ad sui obseruantiam, obligat etiam ad sui cognitionem. 12 Ignorantia, non est peccatum diuersum à peccato transgressions. 13 Est violatio eiusdem præcepti. 14 Actus internus, & externus non sunt duo peccata. 15 Ignorantia, eodem præcepto prohibetur, quo transgressio. 16 Non prohibetur propter se, sed solum tanquam occasio transgressions.	17 Non semper opponitur virtuti studiositatis. 18 Num peccatum, ex ignorantia, sit grauius, quam scienter commissum. 20 Male absolvens ex ignorantia, committit vnum peccatum consummatum. 21 Scientia eorum, quæ ad proprium munus spectant, est debita solum propter opus. 22 Obligatio sciendi præcepta Decalogi, oritur ex duplici Præcepto, credendi, & seruandi. 23 Virtus studiositatis, non semper specialiter obligat. 24 Ex diuerso modo manifestandi peccatum externum, & internum, non rectè infertur, esse peccata diuersa. 25 Ebrietas, ex se, semper est contra Temperantiam.

26. Igna-